

Jadwiga
Drożdż

Liderzy przetwórstwa produktów zwierzęcych

Produkcja i przetwórstwo mięsa zarówno czerwonego, jak i białego charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem zaplecza surowcowego i całego przetwórstwa. W sektorze mięsnym (łącznie z drobiarskim) funkcjonuje ok. 3,6 tys. przedsiębiorstw (z firmami mikro), w tym 1,4 tys. to przedsiębiorstwa przemysłowe zatrudniające ponad 9 osób stałej załogi. Około 1,1 tys. firm ma uprawnienia do handlu wyrobami na rynku unijnym, a pozostali funkcjonują na rynku lokalnym i regionalnym.

LIDERZY SEKTORA MIĘSNEGO

Rynek mięsa i jego przetworów jest jednym z większych segmentów rynku produktów żywnościowych. Jego wartość (w cenach bazowych na poziomie producenta) szacuje się na ok. 38 mld zł, co stanowi 1/4 wartości rynku artykułów spożywczych. Na Liście 2000 największych przedsiębiorstw uplasowały się 43 firmy zajmujące się produkcją oraz przetwórstwem mięsa czerwonego i białego. Ich łączna sprzedaż w 2007 r. wyniosła 15,7 mld zł. Udział dziesięciu największych graczy tego rynku, których produkcja jest ulokowana w ponad 20 zakładach, stanowił ok. 1/3. Ich sprzedaż wahała się w granicach 200-300 mln zł w poszczególnych przedsiębiorstwach, a 0,7-2,7 mld zł w grupach kapitałowych.

Największy udział w rynku ma GK Animex dysponująca czterema zakładami przetwórstwa mięsa czerwonego (Elk, Starachowice, Ostróda i Szczecin) oraz czterema białego (Opole, Dębica, Suwałki i Iława). Kolejną grupą kapitałową w branży mięsnej pod względem wielkości jest Sokołów, który ma swoje oddziały w Poznaniu, Kole, Czyżewie, Jarosławiu, Tarnowie i Dębicy. Sprzedaż o wartości ponad 1 mld zł osiągnęły jeszcze dwie grupy kapitałowe – Polski Koncern Mięsy Duda i ZRP Farmutil. Oprócz tych „gigantów” na Liście 2000 największych przedsiębiorstw znalazło się 15 przedsiębiorstw, których sprzedaż roczna wynosi 200-300 mln zł, 14 firm o obrotach 100-200 mln zł oraz cztery przedsiębiorstwa, których sprzedaż zbliża się do 100 mln zł (tabela 1).

Liderzy tego sektora odnotowali wysoką dynamikę sprzedaży, przekraczającą 5% w skali roku. Tylko w czterech przedsiębiorstwach obniżyła się wartość sprzedaży, a w kolejnych czterech była na poziomie poprzedniego roku. Większość przedsiębiorstw miała trwałą zdolność generowania zysków. Wynik finansowy tylko w pięciu z 34 firm mięsnych był ujemny. Wskaźniki rentowności wielu notowanych przedsiębiorstw przekraczały średnie wskaźniki w branży mięsnej. Liderzy przetwórstwa mięsa intensywnie zwiększali możliwości produkcyjne swoich zakładów, a świadczy o tym duży ich udział (ok. 2/5) w nakładach na inwestycje poniesione w sektorze. Około

W artykule wykorzystano informacje publikowane na łamach prasy oraz w Internecie, będące wynikiem badań przeprowadzonych m.in. przez ACNielsen, Instytut MEMBER i Euromonitor International.

STRESZCZENIE:

W Polsce występuje wysoki stopień koncentracji produkcji w mleczarstwie i przetwórstwie ryb. Kilku liderów tych rynków kontroluje znaczną jego część. W branży mięsnej, zwłaszcza w przetwórstwie mięsa czerwonego, nadal notujemy

rozdrobnienie produkcji. Duża jest aktywność inwestycyjna liderów branży mięsnej i rybnej. Na rynku mleka i jego przetworów istnieje wiele znanych i cenionych przez konsumentów marek.

SUMMARY:

Dairy industry as well as fish processing are characterized by a high level of concentration. Few leaders control significant markets' shares in these two branches. In meat industry, particularly in red meat industry,

production remains still disintegrated. There is a high investment activity in meat and fish industries. On the dairy market there is a lot of recognizable brands which are highly valued by consumers.

1/3 przedsiębiorstw mięsnych, które znalazły się na tej liście, charakteryzowała się wyższymi od przeciętnych wskaźnikami rentowności kapitału własnego, co świadczy o dużej efektywności wykorzystania środków własnych ulokowanych w tych firmach.

LIDERZY SEKTORA MLECZNEGO

Kolejnym pod względem wielkości rynkiem przetwórstwa produktów zwierzęcych jest rynek mleka i jego przetworów. Jego wartość szacuje się na ok. 22 mld zł, co stanowi prawie 15% rynku produktów żywnościowych. W Polsce funkcjonuje prawie 400 firm produkujących mleko i jego przetwory, z czego 250 to przedsiębiorstwa przemysłowe.

Na liście największych polskich przedsiębiorstw znalazło się 29 firm przetwarzających mleko. Przedsiębiorstwa te kontrolowały ponad połowę rynku mleka i jego przetworów, a łączna ich sprzedaż wyniosła prawie 12 mld zł. Branża mleczarska charakteryzuje się stosunkowo dużą koncentracją produkcji. Pięciu największych producentów wyrobów mleczarskich kontroluje prawie 30% rynku mleka i jego przetworów, a następna „piątka” – kolejne 9%. Liderem branży jest Spółdzielnia Mleczarska Mlekoop w Grajewie, a wiceliderem Spółdzielnia Mleczarska Mlekovita w Wysokiem Mazowieckiem; tuż za nimi plasuje się Danone Sp. z o.o. Są to trzy przedsiębiorstwa, których roczna sprzedaż przekracza 1,5 mld zł. W kolejnych siedmiu firmach przychody ze sprzedaży były co najmniej o połowę mniejsze, gdyż mieściły się w przedziale 300-700 mln zł. W rankingu tym znalazło się także siedem firm, których obroty

SŁOWA KLUCZOWE:

branża mięsna, branża mleczarska, producenci mięsa i przetworów mięsnych, producenci mleka i przetworów mleczarskich

KEY WORDS:

meat sector, dairy sector, producers of meat and meat products, producers of milk and dairy products

CHŁODNICTWO I KLIMATYZACJA

AGREGATY CHŁODNICZE, ZESPOŁY SPRĘŻARKOWE
CHILLERY, CHŁODNICE, SKRAPLACZE, SPRĘŻARKI

Sprawiamy, że ...

... niemożliwe staje się możliwe.

Już 80 % wiodących firm przemysłu spożywczego, farmaceutycznego i producentów napojów na całym świecie stosuje pompy FRISTAM. Ich liczba stale rośnie. Także dla Państwa możemy zaproponować rozwiązania dokładnie dopasowane do potrzeb.

Fristam
P U M P E N

Bezpłatny pakiet informacyjny można zamówić pod tel. +48 22 8520 204 fristam@fristam.com.pl

Nieustannie wprowadzanie innowacji to nie zawsze typowe zachowanie firmy, która liczy sobie już 100 lat. W 2009 roku, w setną rocznicę swojej historii, FRISTAM wprowadzi na rynek dwie nowości.

Początek dała firma STAMP, produkująca zbiorniki i instalacje chłodnicze dla mleczarstwa. Obecnie FRISTAM Pumps ma swoje przedstawicielstwa na całym świecie i dwa zakłady produkcyjne w Europie i Ameryce Północnej. W ciągu minionych 100 lat FRISTAM sprzedał ponad 1,5 miliona pomp w 136 krajach, co dało firmie pozycję wiodącego producenta wyspecjalizowanego w wysoko sprawnych, higienicznych pompach i blenderach ze stali szlachetnych.

FL III to trzecia generacja wydajnych pomp krzywkowych. Pompy wyposażono w unikatowy rotor skręcany śrubowo, dzięki czemu można jedną pompą delikatnie i bezpiecznie transferować produkt i prowadzić efektywny proces mycia w obiegu zamkniętym (CIP). Inną ważną zaletą FL III jest wyeliminowanie pulsacji, co pozwala na zwiększenie użytkowej szybkości obrotowej, czyli wydajności.

Ponieważ świat dąży do ograniczenia ekonomicznych i społecznych kosztów zużycia energii, należy w tym celu wykorzystać wszelkie dostępne rezerwy. Nowe pompy wirowe FRISTAM FPE mają zwiększoną sprawność dzięki zastosowaniu unikatowego wirnika spełniającego ekologiczne i ekonomiczne oczekiwania odbiorców przemysłowych.

Pompy FRISTAM zaprojektowano tak, aby spełniały najtrudniejsze wyzwania

Tabela 1. Wybrane firmy mięsne notowane na Liście 2000 największych przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	Przychody ze sprzedaży [mln zł]	Wynik finansowy [mln zł]	Inwestycje [mln zł]	ROE [%]
Sokolów SA GK	1 671,0	11,5	77,5	2,9
Polski Koncern Mięсны Duda SA GK	1 325,3	40,6	99,6	9,0
ZRP Farmutil HS SA Śmitowo	1 338,1	51,3	44,4	16,9
Grupa Duda GK Sosnowiec	728,1	8,0	12,0	6,8
ZM Animex SA Elk	440,6	-1,4	15,0	-8,1
ZM Animex SA Starachowice	397,0	b.d.	b.d.	b.d.
Animex Grupa Drobiarska Sp. z o.o. Suwałki	358,0	-5,6	21,9	-23,5
Łławskie Zakłady Drobiarskie Ekodrob SA	220,3	0,6	1,7	b.d.
Animex-Opolskie Zakłady Drobiarskie SA	170,1	-9,4	3,7	-13,4
Indykpol SA GK Olsztyn	740,6	21,1	14,0	12,7
Drosed SA GK Siedlce	747,8	19,6	19,1	28,9
ZPM JBB Import-Eksport Łyσε	650,3	55,7	29,5	95,9
Zakłady Drobiarsko-Mięsne Superdrob SA Karczew	357,4	b.d.	b.d.	b.d.
PMB SA GK Białystok	338,3	2,7	10,0	14,6
Branża mięsna ogółem	38 217,9	844,1	1334,4	12,87

Objaśnienia: b.d. – brak danych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Polskich przedsiębiorstw Lista 2000” publikowanej w „Rzeczpospolitej” z 31 października – 2 listopada 2008 r.

wyniosły 200-300 mln zł, a w pozostałych przedsiębiorstwach roczna sprzedaż wahała się w przedziale 90-200 mln zł (tabela 2).

Wszyscy liderzy sektora mieli zdolność generowania zysków, aczkolwiek rentowność kapitału zainwestowanego przez właścicieli była zróżnicowana. W ośmiu przedsiębiorstwach zdecydowanie przewyższała średnią w branży, lecz w niektórych była niższa. Udział liderów mleczarstwa w wartości inwestycji poniesionych w tej branży był taki sam jak udział w sprzedaży. Wskazuje to na fakt, że aktywność inwestycyjna liderów była na poziomie średniej w branży.

Charakterystyczną cechą mleczarstwa jest odmienny podział rynku w poszczególnych jego segmentach. Rynek mleka jest opanowany przez SM Mlekpól, SM Mlekovita oraz OSM Łowicz. Ich łączny udział w sprzedaży przekracza 40%. Segment jogurtów jest zdominowany przez trzech graczy: Danone, Zott i Bacoma, którzy kontrolują ponad połowę rynku tych napojów. Na rynku przetworów mleczarskich najbardziej rozdrobniona jest produkcja kefiru. Dziesięciu największych producentów kefiru ma 64% udziałów w rynku, a liderem w tym segmencie jest OSM Krasnystaw oraz Danone i Zott.

Największym producentem serów jest Hochland Polska Sp. z o.o. Kazmierz, na tym rynku liczą się też Mlekpól

PPH „COOL” ul. Lipowa 10, 05-123 Chotomów

tel. +22 772 64 18, 772 64 83, fax +22 772 65 02
kom. 602 725 266
www.cool.pl, e-mail: cool@cool.pl

Tabela 2. Wybrane firmy mleczarskie notowane na Liście 2000 największych przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	Przychody ze sprzedaży [mln zł]	Wynik finansowy [mln zł]	Inwestycje [mln zł]	ROE [%]
Spółdzielnia Mleczarska Mlepol Grajewo	1 795,7	48,3	70,4	10,3
SM Mlekovita GK Wysokie Mazowieckie	1 595,6	55,4	55,3	20,2
Danone Sp. z o.o. Warszawa	1 521,4	116,0	b.d.	b.d.
OSM Łowicz	706,5	8,1	34,7	8,3
Hochland Polska Sp. z o.o. Kaźmierz	690,1	b.d.	b.d.	b.d.
Bacoma SA Warszawa	647,0	b.d.	b.d.	b.d.
Polmlek Sp. z o.o. Warszawa	392,8	31,1	10,9	37,6
Polmlek Sp. z o.o. Olsztyn	376,3	3,4	1,5	22,5
OSM Piątnica	346,8	1,9	35,8	2,0
Polindus Sp. z o.o. Węgrzyce	337,3	18,1	b.d.	32,6
SM Gostyń	309,5	3,1	9,5	4,0
Branża mleczarska ogółem	21 850,4	674,5	955,9	15,78

Objaśnienia: b.d. – brak danych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Polskich przedsiębiorstw Lista 2000” publikowanej w „Rzeczpospolitej” z 31 października – 2 listopada 2008 r.

i Mlekovita. W grupie serków homogenizowanych liderem jest Danone, Bacoma, Ostrowia czy Mlekovita, twarożków i serków wiejskich – OSM Piątnica, OSM Koło, OSM Krasnystaw i Hochland, a serków topionych – Hochland, Sertop Tychy, Bacoma, Laktopol czy Lactima.

LIDERZY SEKTORA RYBNEGO

Wartość rynku ryb i przetworów rybnych ocenia się na ok. 4,5 mld zł, co stanowi ponad 3% wartości całego rynku artykułów żywnościowych. W sektorze tym funkcjonuje ok. 420 przedsiębiorstw, a 150 z nich to firmy przemysłowe.

Na Liście 2000 polskich przedsiębiorstw uplasowało się siedem firm zajmujących się przetwórstwem ryb. Kontrolowały one połowę sprzedaży całego sektora. Obroty największego gracza tego rynku przekroczyły 1 mld zł, lecz przedsiębiorstwo to – oprócz produkcji ryb i ich przetworów – prowadzi także sprzedaż hurtową ryb i owoców morza. Sprzedaż największych przetwórci ryb wahała się w przedziale 300-400 mln zł rocznie, a w dwóch ostatnich firmach rybnych z komentowanej

Tabela 3. Wybrane firmy rybne notowane na Liście 2000 największych przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	Przychody ze sprzedaży [mln zł]	Wynik finansowy [mln zł]	Inwestycje [mln zł]	ROE [%]
Morpol Sp. z o.o. Szczecin	1200,0	65,0	178,1	19,5
Espersen Polska Sp. z o.o. Koszalin	383,6	4,3	7,9	5,8
Grall SA GK Wejherowo	336,3	14,9	28,9	7,9
Suempol Sp. z o.o. Bielsk Podlaski	172,8	10,4	9,9	24,2
Wilbo SA Władysławowo	172,6	6,9	7,7	9,3
Branża rybna ogółem	4542,3	124,8	256,2	12,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Polskich przedsiębiorstw Lista 2000” publikowanej w „Rzeczpospolitej” z 31 października – 2 listopada 2008 r.

listy wyniosła ona prawie 100 mln zł. Trzy z notowanych przedsiębiorstw to firmy giełdowe. Liderzy tego sektora mieli zdolność generowania zysków, lecz ich wskaźniki rentowności nie zawsze przekraczały średnie w tej branży (tabela 3). Około 80% zysków po opodatkowaniu miały największe firmy rybne, a ich udział w nakładach inwestycyjnych sektora wyniósł prawie 90%. Świadczy to o dużej aktywności inwestycyjnej głównych graczy na rynku ryb i przetworów rybnych, którzy musieli dostosować się do standardów unijnych oraz utrzymać swoje przewagi konkurencyjne wobec zagranicznych przetwórców.

FIRMY INNOWACYJNE

Oprócz rankingu ustawionego według przychodów przedsiębiorstw, przeprowadzane są także inne, np. ranking firm najbardziej innowacyjnych czy najcenniejszych polskich marek. W wielu z nich dość licznie występują przedsiębiorstwa produkujące żywność.

Obecnie, aby przedsiębiorstwo wygrało konkurencję z firmami zagranicznymi, musi mieć nie tylko konkurencyjne ceny, lecz także lepsze i nowocześniejsze produkty. Coraz więcej przedsiębiorców rozumie ten problem i wie, że do sukcesu prowadzą nie tylko wielkie wynalazki, ale też stałe poprawianie jakości i nowoczesności produktów. Ranking najbardziej innowacyjnych firm przeprowadzony przez „Rzeczpospolitą” wspólnie z bankiem BRE, PKPP Lewiatan i Dun and Bradstreet wskazuje, że firm spożywczych nastawionych na innowacyjność było niewiele. Z zakresu przetwórstwa produktów zwierzęcych tylko dwie firmy mleczarskie, OSM w Siedlcach i Bacoma SA, znalazły się w rankingu „Kamerton innowacyjności 2008” opublikowanym 11 grudnia 2008 r.

NAJCENIEJSZE polskie marki

W rankingu najcenniejszych polskich marek, przeprowadzonym przez „Rzeczpospolitą” i opublikowanym 10 grudnia 2008 r., znacząca jest reprezentacja producentów żywności. Z 330 prezentowanych marek co piąta była marką żywności, co świadczy, że wiele rodzimych produktów artykułów spożywczych jest cenionych zarówno na rynku polskim, jak i międzynarodowym. W tym rankingu najliczniej reprezentowaną branżą z zakresu przetwórstwa produktów zwierzęcych jest mleczarstwo. Aż 15 rodzajów polskich przetworów mlecznych ma silną markę (Bacoma, Łaciate, Łowicz, Piątnica, Mlekovita, Turek, Ostrowia, Krasnystaw, Mleko Łowickie, Bieluch, Włoszczowa, Warmia, Kościan, Milko, Jogo). W przemyśle rybnym jest pięć znanych i cenionych marek (Neptun, Superfish, Łosoś, Big Fish, Graal), a w mięsny tylko trzy (Sokołów, Morliny, Indykpol) marki zostały sklasyfikowane w tym rankingu. Silne i cenne marki produktów żywnościowych są własnością liderów poszczególnych branż

Mgr J. Drożdż – Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa

CHŁODNICTWO I KLIMATYZACJA

AGREGATY CHŁODNICZE, ZESPOŁY SPRĘŻARKOWE
CHILLERY, CHŁODNICE, SKRAPLACZE, SPRĘŻARKI